

Nr 133.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1942 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning
om anslag för budgetåret 1942/43 till distributions-
anläggningar vid statens kraftverk m. m.*

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten (bilaga 4, punkt 40, sid. 82) föreslagit riksdagen att till Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 13,000,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 111, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 6 mars 1942, dels föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna det vid nämnda statsrådsprotokoll fogade avtalet mellan vattenfallsstyrelsen samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen angående gemensam utbyggnad av en ny stamlinje mellan Krångede, Ljusdal och Hallsberg; dels ock — med ändring av sitt i 1942 års statsverksproposition framlagda förslag — föreslagit riksdagen att till Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 18,000,000 kronor.

I skrivelse den 25 september 1941 framlade vattenfallsstyrelsen en plan för den fortsatta utbyggnaden av statens vattenfallsverks distributionsanläggningar, avseende tiden intill den 1 juli 1943. De i planen ingående arbetena beräknades draga en sammanlagd kostnad av 15,000,000 kronor. I skrivelsen anmälde styrelsen, dels att vissa arbeten inom distributionsnätet och speciellt de större linjebyggnaderna ansetts böra påskyndas under budgetåret 1940/41 och dels att vissa tidigare icke förutsedda arbeten tillkommit, som måste eller borde utföras under innevarande budgetår. Då dessa förhållanden, som berodde på de under senare tiden uppkomna avsevärt ökade anspråken på kraftleveranser, medförde, att det för budgetåret 1941/42 för distributionsanläggningarna disponibla beloppet icke bleve tillräckligt, hemställde styrelsen, att av förenämnda belopp å 15,000,000 kronor ett belopp av 2,000,000 kronor måtte anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Med anledning härav hemställde Kungl. Maj:t i proposition den 17 oktober 1941, nr 305, att riksdagen till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk måtte å tilläggsstat I till riksstaten

för budgetåret 1941/42 anvisa 2,000,000 kronor. Riksdagen biföll framställningen (skrivelse nr 481).

Under erinran härom anförde departementschefen i *statsverkspropositionen* följande.

Beträffande det av vattenfallsstyrelsen framlagda utbyggnadsprogrammet, för vilket en utförlig redogörelse lämnats i nämnda proposition, uttalade jag vid anmälan av styrelsens framställning, att detsamma icke föranledde någon erinran från min sida. Riksdagen, som för sin del tog ställning till programmet endast i vad avsåg utförande av en ny stamlinje mellan Krångede, Hammarforsen, Stadsforsen, Torpshammar, Ljusdal och Horndal, anförde i fråga om de övriga i programmet ingående arbetena, att riksdagen torde få tillfälle att taga närmare ställning till desamma i samband med prövningen av anslagen till statens vattenfallsverk för budgetåret 1942/43.

Då efter avlåtet av förutnämnda proposition icke tillkommit några nya förhållanden, som föranleda mig att frågå vad jag i propositionen uttalade angående programmet för distributionsnätets fortsatta utbyggnad, hemställer jag under hänvisning till den i propositionen lämnade redogörelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 13,000,000 kronor.

Sedermera har i *propositionen nr 111* framlagts ett mellan vattenfallsstyrelsen å ena sidan samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthälsforsen å den andra sidan preliminärt ingånget avtal om en gemensam utbyggnad av en fjärde stamlinje från kraftverken vid Indalsälven till Mellansverige. I anslutning härtill har departementschefen anført följande.

Enligt avtalet skall linjen dragas från Krångede över Ljusdal till Hallsberg, därvid bolagen skola bygga sträckan från Krångede till Ljusdal, omfattande en längd av omkring 150 kilometer, och vattenfallsstyrelsen återstående del, 324 kilometer. Härigenom skulle bolagen erhålla en sammanhängande linje mellan Krångede, Ljusdal och Horndal och vattenfallsstyrelsen en linje med sträckning Stadsforsen—Torpshammar—Ljusdal—Hallsberg. Kostnaderna för den del av stamlinjen, vars byggande skulle ankomma på vattenfallsstyrelsen, äro vid nuvarande prisnivå beräknade till 13 miljoner kronor. Av detta belopp skulle för nästa budgetår erfordras 5 miljoner kronor.

Vad vattenfallsstyrelsen anført har övertygat mig om angelägenheten av att den ifrågasatta ytterligare utbyggnaden av överföringsnätet från Norrland kommer till stånd inom den av styrelsen avsedda tiden. Att denna utbyggnad sker genom samarbete mellan vattenfallsstyrelsen och de större enskilda kraftproducenterna synes mig lämpligt. Ett dylikt samarbete innebär fördelar för såväl styrelsen och de enskilda kraftproducenterna som landet i dess helhet, i det att anläggningskostnaderna minskas och behovet av ledningsmaterial, varå stor knapphet för närvarande råder, begränsas. Jag anser därför, att det nästlidna år i nu berörda hänseende påbörjade samarbetet bör fortsättas, och är sålunda beredd att tillstyrka, att det statsmakternas prövning underställda avtalet godkännes. Det må här erinras, att avtalet träffats under förbehåll bland annat, att tilldelning av material för stamlinjen kan erhållas av de statliga kristidsmyndigheterna.

Mot det av styrelsen för nästa budgetår äskade beloppet av 5 miljoner kronor för påbörjande av det arbete, som enligt avtalet skall utföras av styrelsen, har jag icke något att erinra. Beloppet torde böra inräknas

i det i årets statsverksproposition begärda anslaget till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk, vilket i anledning härav torde böra ökas från äskade 13 miljoner kronor till 18 miljoner kronor.

Vad angår den nya fjärde stamlinjen får utskottet tillstyrka denna såsom erforderlig för överföring av de ytterligare energitillskott, vilka nu pågående kraftverksbyggnader vid Indalsälven och Torpshammar kunna beräknas lämna.

Utskottet.

Ej heller i övrigt har Kungl. Maj:ts förslag givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna det vid statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 6 mars 1942 fogade avtalet mellan vattenfallsstyrelsen samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen angående gemensam utbyggnad av en ny stamlinje mellan Krångede, Ljusdal och Hallsberg;

b) till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1942/43 å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder, statens vattenfallsverk, anvisa ett reservationsanslag av 18,000,000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Torsten Ström, Bernhard Nilsson, Bäcklund, Carlström, Karl Andersson, Ohlin, Gillström* och *Persson* i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Ward, Andersson* i Södergård, *Bergström, Mårtensson, Åqvist, Wallentheim, Staxäng, Lundberg* i Hälsingborg, *Åkerström* och *Olsson* i Kullenbergstorp.
